

Міністерство освіти і науки України
Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СКЛАДАННЯ РОБОЧИХ ПРОГРАМ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

СХВАЛЕНО

навчально-методичною комісією
ПВНЗ «Міжнародний економіко-
гуманітарний університет імені
академіка Степана Дем'янчука»
протокол № 2 від 29.09.2018 року

Голова навчально-методичної
комісії

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ПВНЗ «Міжнародний
економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
протокол № 3 від 25.10.2018 року

Голова Вченої ради

проф. Дем'янчук А.С.

Рівне - 2018 р.

*Розроблено з урахуванням вимог Листа МОН України №1/9-434 від 09.07.18 р.
«Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»*

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Методичні рекомендації розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» № 1556-УІІ від 01 липня 2014 року, Постанови КМУ від 30.12.2015 р. «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», Листа МОН України № 1/9-434 від 09.07.18 р. «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення» та Положення про організацію освітнього процесу в ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».
- 1.2. Основним документом навчально-методичного забезпечення дисципліни, передбаченим освітнім законодавством, є робоча програма навчальної дисципліни, вимоги до змісту якої встановлені п. 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Програма навчальної дисципліни, передбачена п. 12 ч. 3 ст. 34 та ч. 7 ст. 35 Закону України «Про вищу освіту», є одним із складників робочої програми.
- 1.3. Методичні рекомендації (далі – Рекомендації) розроблені з метою встановлення єдиних норм і вимог до структури, змісту та оформлення робочих програм навчальних дисциплін, визначення алгоритмів їхньої розробки та оновлення.
- 1.4. Рекомендації розроблені для використання кафедрами Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, що забезпечують підготовку фахівців за освітніми ступенями бакалавра, магістра.
- 1.5. Робоча програма навчальної дисципліни (далі – РПНД) – є нормативним документом Університету і розробляється кафедрою для кожної навчальної дисципліни на основі навчального плану освітньої програми підготовки фахівців.
- 1.6. РПНД за своїм змістом є документом, що визначає конкретний зміст навчальної дисципліни, компетентності, результати навчання, яких має набути здобувач вищої освіти відповідно до вимог стандартів вищої освіти та освітньої програми; встановлює алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни з урахуванням міждисциплінарних зв'язків, що виключає дублювання навчального матеріалу (при вивченні спільних для різних дисциплін проблем), організаційні форми вивчення та обсяги різних видів навчального навантаження студентів; необхідне методичне забезпечення і технологією оцінювання знань студентів.
- 1.7. РПНД розглядається і затверджується на засіданні кафедри, зміст програми навчальної дисципліни погоджується з гарантом освітньої програми та затверджується головою навчально-методичної комісії факультету.
- 1.8. Якщо навчальна дисципліна викладається студентам різних спеціальностей з однаковим змістом, обсягом кредитів та формою підсумкового контролю, то розробляється одна РПНД.

- 1.9. Якщо навчальна дисципліна викладається студентам різних спеціальностей з різними обсягами кредитів, формами підсумкового контролю, то розробляється відповідна кількість РПНД.
- 1.10. Для різних форм навчання (денна, заочна) розробляється єдина РПНД із урахуванням вимог пп.1.7, 1.8, розподілу аудиторних занять та самостійної роботи за відповідними формами.
- 1.11. РПНД розробляється на термін дії навчального плану, але має щорічно оновлюватись з урахуванням моніторингу та періодичного перегляду ОП. Повністю оновлюється у випадках: зміни державних стандартів освіти; затвердження нової редакції освітньої програми; внесення змін до навчального плану; впровадження нової навчальної технології.
- 1.12. Поточні зміни до РПНД у вигляді додатку вносяться щорічно до початку нового навчального року при зміні або уточненні: списку викладачів, які працюватимуть за даною програмою; програми навчальної дисципліни; завдань для самостійної роботи; системи контролю та оцінювання знань; рекомендованих джерел інформації тощо. Зміни затверджуються на засіданні кафедри, погоджуються з гарантом освітньої програми і додаються до основної програми.

2. Структура та зміст робочої програми

2.1. *РПНД оформлюється за шаблоном, наведеним у додатку 1, і має наступну структуру:*

1. титульна сторінка та зворот титульної сторінки;
2. опис навчальної дисципліни;
3. мета навчальної дисципліни;
4. програмні результати навчання;
5. програма навчальної дисципліни;
6. структура навчальної дисципліни.
7. теми практичних (лабораторних) занять;
8. самостійна робота;
9. індивідуальні завдання;
10. методи навчання;
11. методи контролю;
12. розподіл балів, які отримують студенти;
13. шкала оцінювання;
14. методичне забезпечення;
15. рекомендована література;
16. додаткові ресурси.

2.2. *Титульна сторінка та зворот титульного аркуша оформляється за шаблоном (додаток 1).*

2.3. *Опис навчальної дисципліни.*

Включає зазначення назви ОП, рівня вищої освіти, спеціальності, галузі знань. Міститься загальна інформація щодо дисципліни, зокрема: назва дисципліни, статус

дисципліни (обов'язкова чи вибіркова), кількість кредитів ЄКТС; загальна кількість навчальних годин аудиторної роботи за видами навчальних занять (лекційні, семінарські, практичні); загальна кількість навчальних годин самостійної та індивідуальної роботи, вид підсумкового контролю (екзамен, залік).

2.4. Мета навчальної дисципліни.

Мету вивчення навчальної дисципліни формулюють як бажаний кінцевий результат, отриманий внаслідок вивчення студентом навчального матеріалу.

Завдання навчальної дисципліни визначають **як загальні та фахові компетентності**, що деталізують програмні результати навчання, визначені освітньою програмою підготовки. Програмна компетентність навчальної дисципліни розуміється як динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні освіти.

2.5. Результати навчання.

Формулювання результатів навчання для обов'язкових дисциплін має базуватися на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання) та деталізувати їх.

Формулювання результатів навчання мають зазначити рівень їх сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

У цьому ж розділі зазначається місце дисципліни в галузі науки та системної підготовки майбутнього фахівця, а також міжпредметні зв'язки.

2.6. Структура навчальної дисципліни.

Наводиться опис навчальної дисципліни, в якому зазначаються назви конкретних тем із вказанням видів навчальної роботи та занять і годин, які на них відводяться. Тематичний план навчальної дисципліни структурується за семестрами, змістовими модулями і темами.

Баланс навчальних годин «Всього годин» у таблиці структури навчальної дисципліни має відповідати кількості годин у таблиці «Опис навчальної дисципліни».

Планування змісту лекційних, практичних (семінарських) занять здійснюється за кожним змістовим модулем.

2.7. Практичні/семінарські заняття, їх тематика та обсяг.

Вказується тематика практичних занять та їх обсяг у навчальних годинах.

2.8. Самостійна робота студента.

Самостійна робота студента передбачає: опрацювання навчального матеріалу лекційних занять; підготовку до практичних (семінарських) занять; підготовку до контрольних робіт; виконання домашніх практичних завдань впродовж семестру, а також самостійне опрацювання навчального матеріалу до окремих змістових модулів або тем у вільний від аудиторних занять час. При плануванні часу на СРС

необхідно зберегти баланс часу на самостійну роботу.

У розділі «Завдання для самостійної роботи» наводяться теми з переліком основних питань, що плануються для самостійного вивчення з відповідною кількістю годин СРС. Ці години мають співпадати із вказаними в таблиці «Структура навчальної дисципліни». Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

2.9. Індивідуальні завдання.

У розділі «Індивідуальні завдання» визначаються основні цілі індивідуальної роботи студентів (домашніх контрольних робіт, рефератів тощо).

Індивідуальні завдання – це частина навчального матеріалу з дисципліни, що має на меті поглибити, узагальнити та закріпити знання, отримані студентами у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальне завдання студент виконує як повністю самостійно, так і під керівництвом викладачів.

Різновидом індивідуальних завдань є індивідуальні навчально-дослідні завдання. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідного характеру, який використовується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується обов'язковим звітом про його виконання. Одним із видів індивідуальних завдань навчально-дослідного характеру є курсова робота, яка має на меті не лише поглиблення, узагальнення і закріплення знань студентів з навчальної дисципліни, а й застосування їх при вирішенні конкретного фахового завдання і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, обчислювальною технікою, лабораторним обладнанням, використовуючи сучасні інформаційні засоби і технології. У робочій програмі зазначається назва ІНДЗ, його обсяг, коротка характеристика змісту і вимог до виконання та оцінювання. Якщо навчальним планом передбачено курсову роботу, то в цьому пункті повинно бути наведено їх тематику та загальну характеристику.

2.10. Методи навчання.

Методи навчання окремої навчальної дисципліни – це методи взаємодії між викладачем і студентами, під час яких відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок. У розділі коротко описуються основні методи і технології, що використовуються на лекційних, практичних (семінарських) заняттях.

2.11. Методи контролю.

Розділ має містити виклад змісту та «технології» оцінювання знань студентів, а саме – перелік різних видів навчальних робіт, що зобов'язаний виконати студент під час проведення поточного контролю та підсумкової атестації (семестровий контроль). Поточний контроль реалізується у формі опитування, захисту робіт, виступів на семінарських та практичних заняттях, тестування, проведення контрольних робіт, тощо. Підсумковий контроль – це різновид контрольних заходів, що проводиться з метою оцінювання навчальної діяльності студентів на визначених етапах. Підсумковий контроль здійснюється у формі контрольної роботи, тесту, колоквиуму згідно до графіку. Форма проведення підсумкового контролю визначається відповідною кафедрою.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основою для виставлення заліку, а також враховуються при виставленні підсумкової оцінки (балів) з даної дисципліни, якщо її вивчення завершується семестровим екзаменом. Семестровий екзамен може проводитися в усній формі за екзаменаційними білетами, в письмовій формі за контрольними завданнями або у формі тестування. Можливе поєднання різних форм контролю. Форма проведення семестрового контролю зазначається в робочій програмі навчальної дисципліни.

Зазначається також форма підсумкового контролю – екзамен або залік.

2.12. Розподіл балів, які отримують студенти.

Розділ «Схема нарахування балів» містить розподіл балів, які студенти можуть отримати за результатами кожного виду поточного та підсумкового контролів. Навчальні досягнення студентів оцінюються за стобальною шкалою.

2.13. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

2.14. Методичне забезпечення (підручники, таблиці, роздатковий матеріал, мультимедійні засоби тощо).

2.15. Рекомендована література (базова, допоміжна).

У розділі «Рекомендована література» вказують базові та допоміжні літературні джерела, що рекомендуються до вивчення дисципліни.

До переліку базової літератури включають нормативні документи, кращі вітчизняні та зарубіжні підручники та посібники, конспекти лекцій, методичні вказівки до практичних (семінарських) занять та інших видів робіт.

2.16. Додаткові ресурси.

Зразок оформлення робочої програми навчальної дисципліни

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

Кафедра _____
(назва кафедри)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва _____
(назва навчальної дисципліни)
Для студентів _____
Освітньої програми _____
Рівня вищої освіти _____
За спеціальністю _____
Галузі знань _____

Робоча програма _____ для студентів
(назва навчальної дисципліни)
 освітньої програми _____ рівня вищої освіти _____ за спеціальністю
 _____ галузі знань _____.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри _____

Протокол від. « ____ » _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____

_____ (_____) (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (назва освітньої програми)

Гарант освітньої програми _____

_____ (_____) (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету

_____ (шифр, назва)

Протокол від. « ____ » _____ 20__ року № ____

« ____ » _____ 20__ року Голова _____ (_____) (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –	Рівень вищої освіти: Галузь знань (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Спеціальність (код і найменування)		
Курс: Кількість кредитів ECTS :	Спеціалізація	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		-й	-й
Загальна кількість годин:		Семестр	
Тижневих годин:		-й	-й
Загальна кількість годин -		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Ступінь вищої освіти:	год.	год.
		Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю:	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання -
для заочної форми навчання –

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів відповідно до освітньої професійної програми таких компетентностей:

ЗК _____

ФХ _____

3. Програмні результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів програмних результатів навчання (подається деталізація конкретних результатів навчання відповідно до навчальної дисципліни).

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1.

Тема 2

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин
-------------------------	-----------------

і тем	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Назва												
Тема 1. Назва												
Тема 2. Назва												
Разом за змістовим модулем 1												
Змістовий модуль 2. Назва												
Тема 1. Назва												
Тема 2. Назва												
Разом за змістовим модулем 2												
Усього годин												
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин												

6. Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	...	...
2	...	...
	Разом	

8. Індивідуальні завдання

9. Методи навчання

10. Методи контролю

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2				Підсумкова контрольна робота	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		100
									40	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				40	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			T12

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Приклад за виконання курсового проекту (роботи)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до ____	до ____	до ____	100

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

12. Екзамени, курсові проекти та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення**14. Рекомендована література**
Базова

1.

Допоміжна

1.

15. Додаткові ресурси

1.